

Bài 7. QUAN TÂM, GIÚP ĐỠ BẠN (1 tiết)

I. MỤC TIÊU

Sau bài học, HS:

- Nêu được một số biểu hiện của quan tâm, giúp đỡ bạn bè;
- Thực hiện được lời nói, việc làm thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn bè.
- Về năng lực:

+ **Năng lực tự chủ và tự học:** Nhận ra được một số biểu hiện của sự quan tâm, giúp đỡ bạn; lựa chọn và thực hiện được những hành động và lời nói thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn.

+ **Năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo:** Đưa ra ý kiến và sắm vai để giải quyết tình huống thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn.

+ **Năng lực điều chỉnh hành vi:** Thực hiện được những việc làm thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn.

+ **Năng lực phát triển bản thân:** Đồng tình với thái độ, hành vi thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn; không đồng tình với thái độ, hành vi không quan tâm, giúp đỡ bạn.

- Về phẩm chất:

+ **Nhân ái:** Chủ động thực hiện những lời nói, việc làm thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

1. Giáo viên: SGK Đạo đức 2, màn hình – máy chiếu (nếu có), bộ tranh, video clip về lòng nhân ái thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ khi bạn gặp khó khăn.

2. Học sinh: SGK Đạo đức 2, vở bài tập Đạo đức 2 (nếu có).

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

Khởi động

Hoạt động 1: Nghe và cùng hát bài hát *Tình bạn*.

Mục tiêu: Tạo không khí vui tươi, khơi gợi cảm xúc cho HS.

Tổ chức thực hiện:

GV cho cả lớp nghe/hát bài hát *Tình bạn* (Sáng tác: Yên Lam) hoặc một bài hát khác có cùng chủ đề.

Hoạt động 2: Quan sát tranh và trả lời câu hỏi.

Mục tiêu: Chuẩn bị tâm thế cho HS khám phá nội dung bài học.

Tổ chức thực hiện:

GV cho cả lớp quan sát tranh và gọi 1 – 2 HS trả lời câu hỏi:

- Các bạn đã làm gì khi *Thỏ bị ốm*? (thăm hỏi, tặng quà, lo lắng,...)

– *Nêu cảm nhận của em về việc làm của các bạn dành cho Thỏ. (Các bạn đã biết quan tâm, giúp đỡ, chăm sóc,... khi bạn mình gặp khó khăn).*

Để hoạt động Khởi động thêm sinh động, sâu sắc, GV có thể từ tình huống trong tranh xây dựng thành một câu chuyện nhỏ; kể cho cả lớp nghe hoặc mời 1 – 2 HS kể.

Kiến tạo tri thức mới

Hoạt động 1: Lời nói, việc làm nào của các bạn trong tranh thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn?

Mục tiêu: Giúp HS bước đầu tìm hiểu, phân biệt được những biểu hiện biết/không biết quan tâm, giúp đỡ bạn.

Tổ chức thực hiện:

– GV chia lớp thành các nhóm đôi và yêu cầu HS tìm hiểu, thảo luận nội dung tranh qua những dẫn dắt, gợi mở:

+ *Các bạn trong tranh đã nói gì, làm gì?*

+ *Lời nói, việc làm đó cho thấy bạn nào biết, bạn nào chưa biết quan tâm, giúp đỡ bạn?*

– GV tổ chức cho đại diện mỗi nhóm báo cáo kết quả thảo luận về một tranh. Sau khi mỗi nhóm báo cáo, các nhóm khác có thể nhận xét, bổ sung.

Gợi ý:

Tranh 1: Bạn nam quên đem hộp màu; bạn nữ ngồi cùng bàn vui vẻ cho bạn nam dùng chung hộp màu của mình.

Tranh 2: Bạn nam lỡ tay để thùng tưới rơi vào chân; bạn nam bên cạnh quan tâm hỏi thăm.

Tranh 3: Bạn nam sơ ý để sách vở trong cặp rơi tung toé xuống đất; bạn nam bên cạnh thờ ơ đứng nhìn.

Tranh 4: Giờ ra chơi, thấy Na mệt mỏi gục đầu xuống bàn, Cốm cảm thấy rất lo lắng.

Lưu ý:

Riêng ở tranh (tình huống) 4, sau khi các nhóm đã xác định: Cốm đã biết quan tâm đến bạn khi thấy bạn mệt mỏi, GV có thể đặt thêm câu hỏi để cả lớp cùng suy nghĩ, giúp cho việc phân tích tình huống được sâu sắc hơn, ví dụ:

– *Theo em, để giúp đỡ Na, Cốm sẽ làm gì tiếp theo? (hỏi thăm Na; báo cho thầy, cô giáo; đưa Na xuống phòng y tế của trường,...).*

– *Nếu gặp tình huống này, em sẽ xử lý như thế nào?, v.v.*

Hoạt động 2: Nêu thêm những lời nói, việc làm thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn.

Mục tiêu: Giúp HS biết thêm cách thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn.

Tổ chức thực hiện:

– GV nhắc lại những tình huống vừa khám phá ở trên để HS hiểu rõ thêm: thể nào là những lời nói, việc làm thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn (tranh 1, tranh 2, tranh 4).

– GV tổ chức lớp thành các nhóm đôi; dành thời gian để các nhóm suy nghĩ, trao đổi,

thảo luận về những lời nói, việc làm thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn mà các em đã gặp, đã biết, đã thực hiện.

Gợi ý: Khi thấy bạn gặp khó khăn trong sinh hoạt, yếu mệt, không làm được bài, thiếu đồ dùng học tập,...

– Trên cơ sở những gợi ý này, GV dẫn dắt, đặt thêm những câu hỏi gợi mở để HS trình bày được những biểu hiện mới về quan tâm, giúp đỡ bạn một cách phù hợp, ngắn gọn, đầy đủ.

Luyện tập

Hoạt động 1: Nhận xét về lời nói, việc làm của Tin. Nếu là Tin, em sẽ làm gì? Vì sao?

Mục tiêu: HS không đồng tình với lời nói, việc làm thể hiện không quan tâm, giúp đỡ bạn khi bạn gặp khó khăn.

Tổ chức thực hiện:

SGK giới thiệu tình huống: Na vì một tay bị đau, cặp sách lại nặng nên nhờ Tin mang giúp cặp sách lên cầu thang, nhưng Tin đã từ chối giúp Na vì vội đi đá bóng.

– Để giúp HS giải quyết được nhiệm vụ học tập này, GV có thể tổ chức lớp thành các nhóm 4 với những nhiệm vụ khác nhau:

+ Một số nhóm nhận xét về lời nói, việc làm của Tin.

+ Một số nhóm sắm vai Tin xử lý tình huống và giải thích lí do đưa ra cách xử lí đó.

– Trong quá trình thảo luận, các nhóm có thể có nhiều nhận xét, nhiều cách xử lí khác nhau. GV một mặt cần động viên, khuyến khích để HS nói lên được suy nghĩ riêng của mình; mặt khác cần định hướng để HS không đồng tình với lời nói, việc làm của Tin (không quan tâm, giúp đỡ bạn khi bạn gặp khó khăn; chỉ nghĩ đến việc vui chơi của mình mà không thông cảm, chia sẻ với khó khăn của bạn,...).

– Khi các nhóm HS sắm vai xử lý tình huống, để tiết kiệm thời gian, GV không nhất thiết phải cho các nhóm lên nhập và sắm vai mà chỉ cần ngồi tại chỗ phát biểu về cách xử lí của nhóm mình (giúp Na rồi mới đi đá bóng; nhờ Bin xách cặp giúp Na; nói Bin không đi đá bóng nữa, cả hai cùng giúp Na,...).

– GV tổ chức cho cả lớp trao đổi, thảo luận về những cách xử lí mà các nhóm vừa phát biểu; sơ kết và dẫn dắt sang hoạt động sau.

Hoạt động 2: Nhận xét về lời nói, việc làm của Cốm.

Mục tiêu: HS đồng tình với lời nói, việc làm thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn.

Tổ chức thực hiện:

SGK giới thiệu tình huống: Nhân sinh nhật của Na, Cốm tặng Na món quà nhỏ cùng lời chúc tốt đẹp.

– Để giúp HS hiểu đúng ý nghĩa giáo dục của tình huống này, GV có thể đặt những câu hỏi gợi mở như:

+ *Khi tặng quà và nói lời chúc mừng sinh nhật Na, có phải Cốm đã quan tâm đến Na không?*

- + Quan tâm, giúp đỡ bạn có phải chỉ là quan tâm, giúp đỡ khi bạn gặp khó khăn không?
- + Em đã tham gia tổ chức sinh nhật hoặc tặng quà sinh nhật cho bạn nào trong lớp chưa? Nếu có, em thấy cảm xúc của bạn khi đó như thế nào?, v.v.

– Khi đặt những câu hỏi trên, GV có thể gọi 1 – 2 HS trong lớp trả lời và nêu nhận xét, bổ sung thêm.

Hoạt động 3: Sắm vai Cốm xử lý tình huống.

Mục tiêu: HS biết cách xử lý tình huống thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn.

Tổ chức thực hiện:

SGK giới thiệu tình huống: Na mới chuyển đến học cùng lớp Cốm; cô giáo giới thiệu Na với cả lớp và xếp Na ngồi cùng bàn với Cốm. Nếu là Cốm, em sẽ ứng xử như thế nào?

– Tương tự như hoạt động 2, để giúp HS hiểu đúng ý nghĩa giáo dục của tình huống này, GV có thể đặt những câu hỏi gợi mở như:

+ Thông thường, ngày đầu tiên ở một lớp học mới, em có tâm trạng thế nào? (e ngại, bỡ ngỡ, lạ lẫm, rụt rè,...).

+ Để thể hiện tình cảm, thái độ vui vẻ, cả lớp sẽ đón bạn như thế nào?

+ Là người được cô giáo xếp bạn mới ngồi cùng bàn, em sẽ làm gì để bạn cảm thấy bạn được quan tâm ngay từ giây phút đầu vào lớp mới?, v.v.

– Khi đặt những câu hỏi trên, GV có thể gọi 1 – 2 HS trong lớp trả lời và nêu nhận xét, bổ sung thêm.

Hoạt động 4: Sắm vai Bin xử lý tình huống.

Mục tiêu: HS biết cách xử lý phù hợp với tình huống thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn.

Tổ chức thực hiện:

SGK giới thiệu tình huống: Tin bị 2 bạn lớp trên trêu chọc, bắt nạt; chứng kiến sự việc đó, Bin sẽ làm gì?

– GV tổ chức cho các nhóm 4 trao đổi, thảo luận về cách xử lý tình huống của Bin: 1 HS sắm vai Bin, 1 HS sắm vai Tin, 2 HS sắm vai HS lớp trên; khi Bin đưa ra cách xử lý, các bạn trong nhóm nhận xét, góp ý.

– Các nhóm có thể đưa ra nhiều cách xử lý khác nhau: Bin tránh đi chỗ khác để khỏi bị liên lụy; Bin chạy đi báo cho thầy, cô giáo hoặc bác bảo vệ; Bin can ngăn các bạn lớp trên; Bin giúp Tin chống trả các bạn lớp trên, v.v. Trên cơ sở phát biểu của các nhóm, GV hướng dẫn cả lớp phân tích, đánh giá để tìm ra cách xử lý an toàn, phù hợp, hiệu quả nhất.

Vận dụng

Hoạt động 1: Chia sẻ với các bạn về việc em đã làm để quan tâm, giúp đỡ bạn.

Mục tiêu: HS cùng nhau chia sẻ, vận dụng những việc làm thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn.

Tổ chức thực hiện:

Do thời lượng bài học này chỉ có 1 tiết nên GV có thể tiến hành theo hai cách:

– Nếu còn thời gian, GV cho các nhóm 4 thảo luận: mỗi bạn trong nhóm chia sẻ về việc quan tâm, giúp đỡ bạn của mình.

– Nếu không còn thời gian, GV yêu cầu HS về nhà chuẩn bị nội dung; tiết học tuần sau, GV gọi 1 – 2 HS trình bày trước lớp về nội dung đã chuẩn bị trước khi học bài mới.

Hoạt động 2: Tham gia làm *Cây tình bạn* của lớp.

Mục tiêu: Giúp HS ghi nhớ những lời nói, việc làm thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn bè.

Tổ chức thực hiện:

HS có thể làm việc theo tổ, nhóm để trang trí *Cây tình bạn* của lớp và có thể cắt, dán, vẽ... theo sự thống nhất của tổ, nhóm mình. GV cần dặn dò HS chuẩn bị các dụng cụ, vật liệu cần thiết trước tiết học này và chú ý khen ngợi, động viên HS sáng tạo, cố gắng hoàn thành công việc.

Gợi ý 1:

– GV phát tờ giấy bìa A3 cho mỗi nhóm, trên tờ bìa vẽ sẵn cây xanh hoặc cho HS tự vẽ cây xanh.

– HS vẽ, cắt hình trái cây trên giấy thủ công, sau đó viết chữ có nội dung là những lời nói, việc làm thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn bè trên trái cây đó.

– HS dán những trái cây đã viết chữ lên cây xanh trên tờ bìa và có thể trang trí thêm.

Gợi ý 2:

– GV phát cho mỗi nhóm một cành cây khô được cắm trong xô nhựa.

– HS vẽ, cắt hình trái cây, lá cây, bông hoa trên giấy thủ công, sau đó viết chữ có nội dung là những lời nói, việc làm thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn bè.

– HS dùng dây treo hoặc dán những trái cây, lá cây, bông hoa đã có chữ lên cành cây khô.

Tùy trình độ HS, GV theo dõi và hỗ trợ HS. Thực hiện xong, các nhóm trình bày, các nhóm khác nhận xét và có thể bình chọn *Cây tình bạn* đẹp nhất. GV nhận xét, tổng kết hoạt động.

Hoạt động củng cố, dặn dò

Mục tiêu: Giúp HS ôn lại những kiến thức đã học, nhắc nhở HS thực hiện những lời nói, việc làm cụ thể thể hiện sự quan tâm, giúp đỡ bạn.

Tổ chức thực hiện:

– GV nhận xét, đánh giá, tổng kết bài học; cho cả lớp cùng đọc bài thơ *Với bạn bè quan tâm giúp đỡ...* trong phần Ghi nhớ và nhắc nhở HS luôn quan tâm, giúp đỡ bạn trong học tập và sinh hoạt.

Thư gửi các bậc cha mẹ học sinh

GV sử dụng Thư gửi cha mẹ học sinh để phối hợp với gia đình HS trong những nội dung sau:

1. Phụ huynh thường xuyên nhắc nhở con biết quan tâm, giúp đỡ bạn.
2. Phụ huynh quan sát cách con quan tâm, giúp đỡ bạn và có những hướng dẫn, nhắc nhở, điều chỉnh, động viên con khi cần thiết.